

Rapportage soortgericht onderzoek Rijksweg/Kloosterhof te Malden

Projectgegevens

Opdr. gvr.: Gemeente Heumen Project: 22HEU01 vervolgonderzoek Rijksweg Malden
Betreft: Vervolgonderzoek Locatie: Rijksweg/Kloosterhof te Malden
Opgest.: [REDACTED] Uitvoering: De Slijpkruik Ecologie B.V.
Contact: [REDACTED] Datum: 14-10-2022

1. Aanleiding en doel

Voorliggende rapportage beschrijft de resultaten van een aanvullend onderzoek uitgevoerd naar huismus, gierzwaluw, steenmarter en vleermuizen, uitgevoerd aan de Rijksweg/Kloosterhof te Malden. De onderzoekslocatie betreft een gebouw in beheer bij AdHoc, leegstandsbeheer (Afbeelding 1.1 & 1.2). Daarvoor was het gebouw van een zorgorganisatie (Driestroom) en was er in een gedeelte van het gebouw dagbesteding, de andere ruimten werden verhuurd aan maatschappelijke organisaties. De initiatiefnemer heeft het voornemen om het pand te slopen en nieuwbouw in de vorm van 28 appartementen te realiseren. In februari 2022 heeft adviesbureau Econsultancy B.V. een ecologische quickscan uitgevoerd om de mogelijke effecten van de ingreep op de beschermde natuurwaarden in kaart te brengen.

Uit de quickscan soortenbescherming is gebleken dat de bestaande bebouwing potentieel geschikt is als rust- en voortplantingsplaats voor huismus, gierzwaluw, steenmarter en gebouwbewonende vleermuizen. De bebouwing kan als zomer-, kraam-, en paarverblijfplaats functioneren voor verschillende vleermuissoorten die in de omgeving voorkomen. Te verwachten soorten zijn de ruige- en gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Doordat de bebouwing geschikt is als verblijfplaats voor genoemde beschermde soorten, kunnen de geplande werkzaamheden leiden tot aantasting of vernieling van jaar rond beschermde verblijfplaatsen van huismus, gierzwaluw, steenmarter of vleermuizen. Dit zou een overtreding van de Wet Natuurbescherming (Wnb) betekenen. Het nader onderzoek is uitgevoerd door 'De Slijpkruik Ecologie' om vast te stellen of de werkzaamheden leiden tot overtredingen ten opzichte van de Wnb waarvoor vervolgstappen in de vorm van mitigerende/compenserende maatregelen en een ontheffing nodig zijn.

In dit rapport volgt een beschrijving van de werkwijze, gevolgd door resultaten en advies ten aanzien van te nemen vervolgstappen.

2. Methode

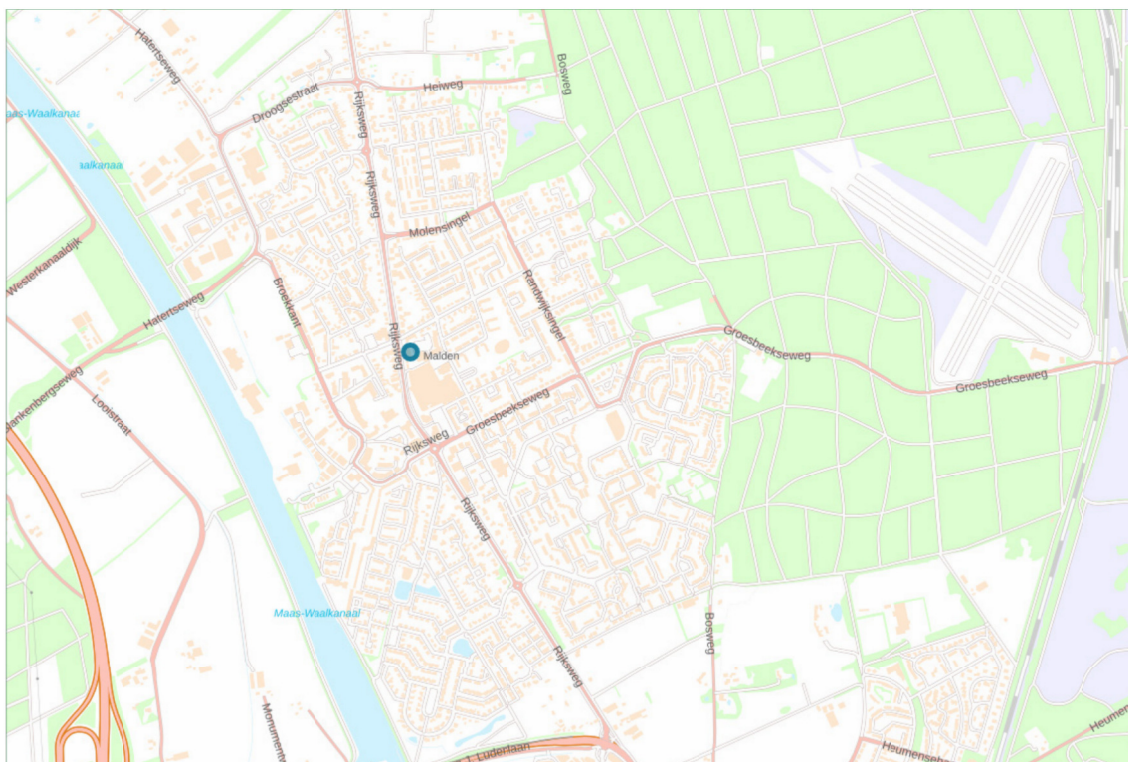
2.1 Huismusonderzoek

Het huismusonderzoek is conform het document "Soortinventarisatieprotocollen Netwerk Groene Bureaus" en "Kennisdocument Huismus 1.0" uitgevoerd door middel van 2 gerichte inventarisaties in de periode 1 april - 15 mei, uitgevoerd in de ochtend- of avonden onder gunstige weersomstandigheden. De onderzoeken naar huismus zijn uitgevoerd door B. Visser, ecooloog van adviesbureau 'De Slijpkruik Ecologie'.

2.2 Gierzwaluwonderzoek

Het Gierzwaluwonderzoek is uitgevoerd conform de richtlijnen van "Soortinventarisatieprotocollen Netwerk Groene Bureaus" en "Kennisdocument Gierzwaluw 1.0". Samengevat houdt dit in dat 3 gerichte inventarisaties zijn uitgevoerd in de periode 1 juni - 15 juli, waarvan tenminste 1x tussen 20 juni en 7 juli. De inventarisaties zijn uitgevoerd in de uren voor zonsondergang en deels in het eerste half uur na zonsondergang, omdat gierzwaluwen regelmatig pas terugkeren naar hun nest

Afbeelding 1.1: Ligging plangebied (blauwe cirkel) ten opzichte van Malden.
 Bron: Pdok Viewer BRT achtergrondkaart, Pdok.nl/viewer.

Afbeelding 1.2: Luchtfoto van de projectlocatie, met de onderzochte bebouwing in rood omlijnde kaders.
 Bron: Pdok viewer luchtfoto (Pdok.nl/viewer)

na zonsondergang. De onderzoeken zijn uitgevoerd door bureau 'De Slijpkruik Ecologie'.

2.3 Vleermuisonderzoek

Om vast te stellen of vleermuizen daadwerkelijk gebruik maken van de bebouwing als verblijfplaats is gericht onderzoek uitgevoerd naar vaste rust- en verblijfplaatsen conform de richtlijnen van het Vleermuisprotocol 2021 (opgesteld door o.a. Netwerk Groene Bureaus en Zoogdiervereniging). Dat wil zeggen vijf gerichte, nachtelijke veldbezoeken in geschikte periodes (3x tussen 15 mei -15 juli voor zomer-/kraamverblijfplaatsen en 2x tussen 15 augustus- 30 september voor paarverblijfplaatsen) en bij gunstige weersomstandigheden om aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen te onderzoeken.

Op de onderzoekslocatie zijn vijf gerichte vleermuisinventarisaties uitgevoerd (zie tabel 2.1). Voor het onderzoek zijn de richtlijnen van het meest recente Vleermuisprotocol (versie 2021) gevolgd. De inventarisaties van de zomer-/kraamverblijfplaatsen zijn uitgevoerd door [REDACTED] ecologen en tevens vleermuisdeskundigen van bureau 'De Slijpkruik Ecologie'. De inventarisaties zijn uitgevoerd door 2 personen per ronde om het plangebied voldoende te kunnen overzien. Voor het vleermuisonderzoek is gebruik gemaakt van een zogenaamde batdetector met opnamefunctie (Batlogger M, & Echometer Touch 2 Pro met opname functie), verrekijker en zichtwaarnemingen.

2.4 Steenmarteronderzoek

Het onderzoek is uitgevoerd door [REDACTED] adviesbureau 'De Slijpkruik Ecologie'. Op 20 juni is de bebouwing inpandig onderzocht op aanwezigheid van geschikte verblijfplaatsen of sporen van steenmarter.

Tabel 2.1: Overzicht inventarisatiemomenten vervolgonderzoek Rijksweg/Kloosterhof te Malden

Datum	Periode-Temp-Weer	Doel inventarisatie
21-04-2022	18:45-19:45, 14 °C, halfbewolkt, 1 Bft	Huismus
11-05-2022	19:15-20:15, 19 °C, zonnig, 2 Bft	Huismus
20-06-2022	20:00-22:00, 17 °C, zonnig, 2 Bft	Gierzwaluw
05-07-2022	20:00-22:00, 18 °C, halfbewolkt, 3 Bft	Gierzwaluw
15-07-2022	20:00-22:00, 21 °C, zonnig, 1 Bft	Gierzwaluw
20-06-2022	22:00-00:00, 15 °C, helder, 2 Bft	Vleermuis zomer-kraamverblijf
11-07-2022	03:30-05:30, 17 °C, bewolkt, 1 Bft	Vleermuis zomer-kraamverblijf
11-07-2022	22:00-00:00, 18 °C, halfbewolkt, 0 Bft	Vleermuis zomer-kraamverblijf
22-08-2022	22:45-00:45, 18 °C, halfbewolkt, 2-3 Bft	Vleermuis paarverblijf
13-09-2022	22:00-00:00, 16 °C, bewolkt, 1 Bft	Vleermuis paarverblijf
20-06-2022	19:30-20:00, 18 °C, zonnig, 2 Bft	Steenmarter (inpandig)

3. Resultaten inventarisaties

3.1 Huismus

Tijdens het huismusonderzoek zijn geen nestplaatsen van huismus in het pand vastgesteld. Er waren geen zingende mannetjes, paartjes, of jongen op of rond de bebouwing. Sloopwerkzaamheden aan het pand leiden niet tot overtreding van de verbodsbepalingen ten aanzien van huismus. Vervolgstappen, zoals het treffen van mitigerende of compenserende maatregelen en het aanvragen van een ontheffing, zijn ten aanzien van de huismus niet aan de orde.

3.2 Gierzwaluw

De gierzwaluw is een soort die jaar in jaar uit naar dezelfde plek terugkeert om te nestelen.

Nestplaatsen bevinden zich overwegend achter regenpijpen en onder geschikte pannendaken of andere geschikte holle ruimtes, en bevinden zich op voldoende hoogte (bij voorkeur 3 meter of hoger) en met een vrije aanvliegroute van enkele meters voor en onder de nestopening. Een geschikte plek is in het te slopen pand onder andere aanwezig in de vorm van een kapotte dakpan in de nok aan de kant van de Rijksweg. Echter, tijdens de inventarisaties werden geen laagvliegende gierzwaluwen in de omgeving van het plangebied waargenomen. Wel zijn ze veelvuldig in de omgeving waargenomen, met name boven de bebouwing enkele honderden meters ten oosten van de projectlocatie. Gezien het ontbreken van waarnemingen binnen het plangebied tijdens de inventarisatierondes is het uitgesloten dat gierzwaluwen in het te slopen pand nestelen. Het plangebied heeft ook geen andere functie voor gierzwaluwen. Een overtreding van verbodsbepalingen en vervolgstappen zoals het aanvragen van een ontheffing zijn ten aanzien van gierzwaluw niet aan de orde.

3.3 Vleermuizen

3.3.1 Verblijfplaatsen vleermuizen

Tijdens de inventarisaties is de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en rosse vleermuis waargenomen binnen en in de directe omgeving van het plangebied. Er werden geen vaste rust- en verblijfplaatsen vastgesteld in het pand. Er zijn tijdens de veldbezoeken geen in- of uitvliegende vleermuizen waargenomen en vlakbij het pand is ook geen territoriaal gedrag waargenomen van vleermuizen. De voorgenomen activiteiten leiden derhalve niet tot aantasting van beschermde rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen.

Tijdens de avondronde van 20 juni is de eerste gewone dwergvleermuis om 22:26 waargenomen aan de zuidoosthoek van het plangebied. Verder zijn tijdens deze ronde meerdere (naar schatting 3) gewone dwergvleermuizen aangetroffen die deels tussen de bomen aan de westkant van het gebouw foerageerden en deels langs de oostkant van het gebouw vlogen. Tijdens deze ronde is verder een boommarter waargenomen die vanuit een boom ten noordoosten van het plangebied kwam. Deze boom staat buiten het plangebied waardoor geen negatief effect op vaste nest- of rustplaatsen van boommarter is te verwachten. Tijdens de ochtendronde van 11 juli werd de eerste waarneming van gewone dwergvleermuis gedaan om 03:40 die langsvloog aan de oostkant van het gebouw. Gedurende het verdere van de onderzoeksrondes zijn meerdere gewone dwergvleermuizen aangetroffen die aan de oostkant van het gebouw langsvlogen. Verder is ook een enkele gewone dwergvleermuis aan de westkant van het gebouw langsvliegend waargenomen. Ook zijn gewone dwergvleermuizen waargenomen die ten zuidoosten buiten het plangebied tussen de bomen foerageerden. Aan het eind van de onderzoeksrondes om 05:03 is in het ten noordoosten gelegen gebouw een gewone dwergvleermuis invliegend waargenomen. Dit gebeurde aan de noordoostelijke zijde van dit gebouw onder de dakpannen van een schuine muur. Omdat het betreffende gebouw tussen deze locatie en het plangebied instaat (afbeelding 4.1), wordt geen negatief effect verwacht op deze verblijfplaats. De laatste waarneming van gewone dwergvleermuis werd om 05:05 gedaan tussen de bomen ten zuidoosten van het plangebied. Tijdens de avondronde van 11 juli werd de eerste gewone dwergvleermuis om 22:08 langsvliegend ten oosten van het gebouw waargenomen. Later tijdens deze ronde (rond 23:00) werden 2 gewone dwergvleermuizen waargenomen die achter elkaar aan vlogen langs de oostkant van het gebouw. Verder werden deze 2 ook waargenomen direct ten noordoosten van het gebouw bij de daar aanwezige beplanting en boom.

Tijdens de onderzoeksrondes naar paarverblijfplaatsen op 22 augustus werd de eerste gewone dwergvleermuis om 22:52 waargenomen. Deze vleermuis foerageerde direct ten noordoosten van het gebouw boven de daar aanwezige beplanting en boom. Een paar minuten later werd deze vleermuis vergezeld door een tweede gewone dwergvleermuis. Tijdens de hele ronde werd door 1 of 2 gewone dwergvleermuizen op deze plek gefoerageerd en was er geen baltsroep te horen. Alleen aan het einde van de ronde was heel af en toe een sociale roep te horen. Tijdens

deze onderzoeksrunde werd verder om 23:50 een rosse vleermuis gehoord die hoog boven het plangebied langsvloog. Tijdens de onderzoeksrunde van 13 september werd de eerste gewone dwergvleermuis om 21:59 waargenomen aan de oostkant van het gebouw. Tijdens de rest van de onderzoeksrunde werden 1 á 2 gewone dwergvleermuizen direct ten noordoosten van het gebouw waargenomen. Deze vleermuizen vlogen daar steeds rondjes waarbij af en toe een baltsroep te horen was. Het zwaartepunt van deze baltsroep was te horen rond het gebouw direct ten noorden van het te onderzoeken gebouw. Dit wijst erop dat een paarverblijfplaats aanwezig is in het gebouw ten noorden van het te onderzoeken gebouw. Tijdens de werkzaamheden wordt geen negatief effect verwacht op deze verblijfplaats mits lichtverstoring voorkomen wordt.

3.3.2 Foerageergebied en vliegroutes vleermuizen

Uit de quickscan is gebleken dat er geen effecten van de ingreep op foerageergebied of vliegroutes van vleermuizen zijn te verwachten. Tijdens de veldbezoeken zijn de soorten gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en rosse vleermuis waargenomen. Van gewone dwergvleermuis is geringe foeragerende activiteit vastgesteld boven bosschages ten noordoosten van het pand op de grens van het plangebied en de parkeerplaats en rondom de bomen aan de kant van de Rijksweg. Daarnaast werden enkele gewone dwergvleermuizen foeragerend waargenomen rondom de bomen ten zuiden van de projectlocatie. Het plangebied is met zekerheid geen essentieel foerageergebied, omdat er alleen geringe activiteit is aangetroffen en er in de omgeving genoeg geschikt foerageergebied beschikbaar is. Bovendien is de geschiktheid van de projectlocatie als foerageergebied gering, aangezien een groot deel uit verharding bestaat. Effecten door de geplande werkzaamheden aan de bebouwing op foerageergebied en vliegroutes zijn uitgesloten, met uitzondering van eventuele effecten door lichtverstoring. Effecten van lichtverstoring kunnen echter gemakkelijk voorkomen worden door uitstraling van kunstlicht richting de bomen te vermijden.

3.3.3 Conclusie vleermuizen

In het plangebied zijn drie vleermuissoorten aangetroffen. Het plangebied wordt in geringe mate gebruikt als niet-essentieel foerageergebied. Van een vaste vliegroute is in en rondom het plangebied geen sprake. De voorgenomen ontwikkelingen in het plangebied leiden niet tot verstoring/vernieling van beschermde zomer-, kraam- of paarverblijfplaatsen van vleermuizen. Een overtreding van de Wet natuurbescherming, Artikel 3.5, lid 2 en lid 4 ten aanzien van zomer-, kraam- of paarverblijfplaatsen van vleermuizen is niet aan de orde. In het ten noorden gelegen gebouw zijn wel twee verblijfplaatsen aangetroffen. Lichtverstoring van deze verblijfplaatsen tijdens de werkzaamheden dient voorkomen te worden. Daarnaast dient vanuit de zorgplicht, artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming, onnodige lichtverstoring van foerageergebied (de bomen rondom het te slopen pand) in de actieve periode voorkomen te worden. Lichtverstoring kan voorkomen worden door tijdens de werkzaamheden uitstraling van eventuele bouwlampen naar boven, richting het gebouw ten noorden of richting de bomen te voorkomen. Gebruik bijvoorbeeld afschermende armaturen, beperk de verlichtingshoogte tot maximaal 3 meter, gebruik 'batlampen' en plaats niet meer verlichting dan nodig. De resultaten van de uitgevoerde inventarisaties geven geen aanleiding tot nader onderzoek naar foerageergebied of vliegroutes.

3.4 Steenmarter

Tijdens het in pandig onderzoek is geen aanwezigheid van steenmarter aangetoond. Tevens zijn geen sporen of prooi-resten, zoals veren en botten, aangetroffen. Bij de in pandige inspectie is gelet op mogelijke toegang tot de zolder, welke als in- of uitgang zou kunnen fungeren voor steenmarters. Hieruit bleek dat alle hoeken en verbindingen dusdanig nauw aansloten dat toegang voor steenmarter onmogelijk is. Aanwezigheid van steenmarter in het pand is om bovenstaande redenen uitgesloten. Een overtreding van verbodsbepalingen en de noodzaak tot vervolgstappen zijn ten aanzien van de steenmarter niet aan de orde.

3.5 Overige soorten

Het plangebied is geschikt voor algemene broedvogels. Wanneer de werkzaamheden worden uitgevoerd buiten het broedseizoen, wordt er geen negatief effect verwacht op broedvogels. Het broedseizoen is geen vaste periode, maar voor de meeste soorten is de periode half maart - half augustus een goede indicatie, eerder of latere broedgevallen zijn mogelijk. Bezette nesten zijn altijd beschermd, onafhankelijk van de soort en het moment van nestelen. Het is niet mogelijk hiervoor ontheffing te krijgen. Voer voor het uitvoeren van de werkzaamheden in het broedseizoen een broedvogelcheck uit om vast te stellen of broedvogels aanwezig zijn.

4. Conclusie en advies

4.1 Huismus

- De ontwikkelingen leiden niet tot verstoring of vernieling van vaste jaarrond beschermde nestplaatsen van huismussen. Ook van aantasting van de functionele leefomgeving is geen sprake. Er zijn geen vervolgstappen, zoals een activiteitenplan en ontheffing noodzakelijk ten aanzien van huismus.

4.2 Gierzwaluw

- De ontwikkelingen leiden niet tot verstoring of vernieling van vaste jaarrond beschermde nestplaatsen van gierzwaluw. Ook van aantasting van de functionele leefomgeving is geen sprake. Er zijn geen vervolgstappen, zoals een activiteitenplan en ontheffing noodzakelijk ten aanzien van gierzwaluw.

4.3 Verblijfplaatsen vleermuizen

- De sloop van de bebouwing leidt niet tot verstoring of vernieling van vaste rust- en verblijfsplaatsen van vleermuizen. Een overtreding van de Wet natuurbescherming, Artikel 3.5, lid 2 en lid 4 is niet aan de orde. Het aanvragen van een ontheffing voor vleermuizen is niet noodzakelijk.

4.4 Foerageergebieden en vliegroutes vleermuizen

- De werkzaamheden en ontwikkelingen leiden niet tot het verstoren van essentieel foerageergebied of vliegroutes van vleermuizen. Wel dient er tijdens de werkzaamheden rekening gehouden te worden met vleermuizen middels het voorkomen van lichtverstoring op de omliggende bomen en beplanting. Voorkom directe beschijning met kunstlicht in de active periode van vleermuizen, die globaal loopt van april tot oktober tussen zonsondergang en zonsopkomst.

4.4 Steenmarter

- De sloop van de bebouwing leidt niet tot verstoring of vernieling van vaste rust- en verblijfsplaatsen van steenmarters. Een overtreding van de Wet natuurbescherming, Artikel 3.5, lid 2 en lid 4 is niet aan de orde. Het aanvragen van ontheffing voor steenmarter is niet noodzakelijk.

4.5 Overige soorten

- Houd rekening met algemene broedvogels. Het starten van werkzaamheden dient buiten het broedseizoen plaats te vinden om verstoring of vernieling van bezette nesten van algemene broedvogels te voorkomen. Het broedseizoen is geen vastgestelde periode. Indicatief wordt vaak de periode half maart - half augustus gehanteerd;

- Uiteraard geldt bij de uitvoering de algemene zorgplicht. Dit laatste betreft voornamelijk de aanwezigheid van broedvogels tijdens het broedseizoen (zie ook voorgaande punt).

5. Wettelijk kader

In Nederland is de wetgeving omtrent de bescherming van natuurwaarden gesplitst in soortbescherming en gebiedsbescherming. Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. Onder de Wet natuurbescherming zijn verschillende beschermingsregimes te onderscheiden: soorten van de Vogelrichtlijn (VR), soorten van de Habitatrichtlijn (HR) en overige beschermde soorten genoemd in bijlage A behorend bij artikel 3.10 van de Wet Natuurbescherming. Daarnaast hebben provincies de vrijheid om voor bepaalde soorten uit de laatste categorie vrijstelling te verlenen bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en bestendig beheer en onderhoud. Gedetailleerde informatie over het onderdeel soortenbescherming, inclusief lijsten van beschermde soorten, is onder meer te vinden op de website van de Rijksoverheid.

Meer informatie over de Wet natuurbescherming is onder andere terug te vinden op de websites van de Rijksoverheid en de verschillende provincies.

Afbeelding 3.1: Aanwezigheid van beschermde vleermuissoorten binnen het plangebied (witte stippellijn) en omgeving in 2022. De boom waaruit de boommarter kwam is aangegeven met een lichtblauwe cirkel. Bron ondergrond: Pdok Viewer Luchtfoto, Pdok.nl/viewer.

Legenda

Verblijf-, foerageer-, passeerlocatie en vliegroute

